

PEYGAMBERİMİZ (S.A.V) VE AİLE¹

Prof. Dr. Mehmet Zeki AYDIN²

İslâm peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v), Müslümanlar için bir örnektir. Bununla ilgili Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah şöyle buyuruyor: *"Andolsun, sizin için, Allah'ı ve âhiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Rasûlü'nde güzel bir örnek vardır."*[1]

Hz. Muhammed (s.a.v), ailesi içerisindeki davranışlarıyla, bütün aile bireylerine örnek olmuştur. Onun aile mensuplarına karşı davranışları, bize de aile hayatımızda nasıl davranacağımız konusunda örnek oluşturmaktadır.

Peygamberimiz (s.a.v), aile bireylerini çok severdi. Mesela, o kendisi küçükken ölmüş olan annesini hiçbir zaman unutmamış ve sürekli mezarını ziyaret etmiştir. Efendimiz (s.a.v), amcalarını, özellikle de Ebu Talib'i çok severdi. Onu kıracak bir davranış yapmaz, ona devamlı yardımcı olmaya çalışırdı.

Peygamberimiz (s.a.v), ilk eşi Hz. Hatice'yi çok severdi. Kendisine ilk vahiy geldiğinde heyecan içinde eşi Hz. Hatice'nin yanına koşmuştu. Hz. Hatice, ona moral ve destek vermiş; hemen inanarak Müslümanların ilki olmuştu. Onlar, 25 yıl evli kalmışlar ve mutlu bir aile hayatı sürmüşlerdi. Hz. Hatice'nin ölümünden sonra da Peygamberimiz (s.a.v), çocuklarının annesini daima iyilikle anmıştır.

Aile, sevgi üzerine kurulur. Sevgi olmadan, mutluluk olmaz. Efendimiz (s.a.v), aile bireyleriyle kavga etmemiş veya onlarla tartışmamıştır. Çünkü o, aile bireylerini sever ve onlara değer verirdi. O, çok iyi bir aile reisi, şefkatli ve hoşgörülü bir babaydı.

Hz. Peygamber, aile bireyleri ile her zaman uyumlu olmuş, onların düşüncelerine önem vermiştir. Sık sık, hanımlara ve çocuklara nazik davranmak gerektiğini söylemiştir.

Peygamberimiz (s.a.v), çocuklarıyla da yakından ilgilenir, onlara olan sevgisini her fırsatta gösterirdi. Oğlu İbrahim, Medine'nin kenar semtinde oturan bir sütannenin yanında kalırdı. Efendimiz onun yanına gider, onu kucaklar, öper, koklar ve geri dönerdi. En küçük çocuğu Fatıma'ydı. Fatıma'yı gördüğü zaman onu sevgiyle karşılar ve alnından öperdi. Sonra da ellerinden tutup yanına oturturdu.

Torunları Hasan ve Hüseyin'i de çok severdi. Torunları, onun sırtına çıkarak binek oyunu oynarlardı. Peygamberimiz (s.a.v), onları omuzlarına alarak gezdirirdi. Bir gün Sevgili

---

¹ Bu yazı, "Peygamberimiz ve Aile", **Somuncu Baba**, Malatya Mart 2010, sayı:113, ss. 24-27'de yayımlanmıştır.

² www.mehmetzekiaydin.com Email: mzekiaydin@mynet.com

Peygamberimiz (s.a.v), namaz kılariken secde esnasında torunlarından biri gelip sırtına binmişti. Torunu sırtından kalkana kadar Efendimiz secdeden kalkmamıştı.[2] Bu örnekler, bize Peygamberimizin (s.a.v), aile bireyelerine sonsuz sevgi, ilgi ve şefkat gösterdiğini açıklamaktadır.

Bir aile içerisinde, bireyeler birbirlerine yardımcı olurlar. Örnek bir insan olarak Hz. Peygamber de ev işlerine yardımcı olmaktan hoşlanırdı. Ev halkı ve arkadaşları onun bütün işlerini yapmaya hazır olduğu hâlde, Efendimiz bunu istemezdi.

Bir gün birisi, Hz. Ayşe'ye, Peygamberimiz (s.a.v)' in iş olarak neler yaptığını sordu. Hz. Ayşe, onun bizzat ev işleriyle meşgul olduğunu söyledi. Peygamberimiz (s.a.v), elbiselerini yamar, evi süpürür, keçileri sağar, çarşıdan alışveriş yapar, ayakkabılarını ve delik su kaplarını tamir ederdi. Develeri bağlar, onların yemlerini verirdi. Ev işlerine yardım ederdi. Arkadaşlarının da bu konuda kendisini örnek almalarını isterdi.[3]

Peygamberimiz (s.a.v), bütün insanlar gibi ara sıra şaka yapardı. Ancak o, şakalarında aşırıya kaçmazdı. Çevresindeki insanların gönlünü hoş edici şakalar yapardı. Sık sık etrafındaki insanlarla şakalaşır ve gülerdi. Arkadaşlarından Abdullah bin Hâris, Efendimiz'den daha hoş ve güler yüzlü bir kimseyi görmediğini söylemiştir.[4]

Peygamberimiz (s.a.v), şaka yapmayı seven ve neşeli bir kişi olmakla birlikte, şakalarında yalan ve yanlış söz bulunmamasına özen gösterirdi. Şakalarında başkalarını kırmamaya, doğru sözler kullanmaya dikkat ederdi.

Peygamberimizin (s.a.v) kibar şakalarıyla ilgili birçok örnek vardır. Bir defasında yaşlı bir hanım, Efendimizden cennete girmesi için dua etmesini istemişti. Efendimizin, "*Hiçbir yaşlı kadın cennete gidemeyecektir.*" demesi üzerine kadın üzülmeye başlamıştı. Efendimiz gülümseyerek "*Cennete girecek herkesin otuz yaşında*" olacağını söylemişlerdir.[5]

Anne babanın çocukları arasında ayırım yapması, aile mutluluğunu azaltır. Efendimiz de bir baba olarak, aile bireyelerine eşit davranmış, aralarında ayırım yapmamıştır. O, herkese hak ettiği değeri verirdi. Aile içinde kimseyi ayıplamaz, küçük düşürmezdi. Yanlış davranışları bile güzellikle çözerdi.

O dönemde, kız çocukları, erkek çocuklarından ayrı tutulurdu. O, erkek çocukların üstün görülme anlayışını yıkmıştır. Peygamberimizin (s.a.v) kız ve erkek ayrımı konusunda getirdiği en büyük yenilik, kadınların da mirasçı olmalarıdır. Çünkü o dönemde ölen kişilerin varlıklar sadece erkeklere kalıyordu.

Peygamberimiz (s.a.v), aile bireyelerinin eğitimine önem vermiştir. Kız erkek demeden bütün çocuklara iyi eğitim vermenin önemi üzerinde durmuştur.

Peygamberimiz (s.a.v), sonradan evlatlık edindiği, Zeyd'i kendi çocuklarından hiç ayrı tutmamıştır. Zeyd'e kendi yediklerinden yedirmiş, giydiğinden giydirmiştir.

Hız. Peygamber, ailede çocuklar arasında ayırım yapmayı kesinlikle uygun görmemiştir. O, şöyle buyurur: "*Allah'tan korkun, çocuklarınız arasında adaletli davranın.*" Bu konu üzerinde o kadar durmuştur ki, bir defasında da şöyle buyurmuştur: "*Şüphesiz ki Allah, çocuklarınız arasında öpücüklerinizde de eşit davranmanızı sever.*"[6]

Peygamberimiz (s.a.v)'in aile bireyleri arasındaki davranışlarına şu olay çok güzel bir örnektir: Hız. Ali şöyle anlatır: "Hız. Peygamber, bizi ziyaret etmişti. Yanımızda geceledi. Hasan ve Hüseyin de uyuyorlardı. Bir ara Hasan, su istedi. Derhâl kalkan Hız. Peygamber, su kabından su aldı. Çocuđa vermek için getirmişti ki, o sırada uyanmış olan Hüseyin, hemen bardağı alıp su içmek istedi. Hız. Peygamber, ona vermeyip önce Hasan'a verdi. Bunun üzerine, Fatma dayanamayarak, "*Hasan'ı Hüseyin'den çok seviyorsun.*" deyince, "*Hayır ilk defa o istedi.*" cevabını verdi."[7]

Hız. Peygamber, diğer insanlarla olduğu gibi akrabaları ile de iyi ilişkiler kurmuştur. Çünkü Kur'an-ı Kerim akraba ile iyi ilişkilerin önemine dikkat çekiyordu. Bu nedenle akraba ziyaretini düzenli hâle getirmiş, bu yöndeki toplumsal sorumluluğa vurgu yapmıştır. O, akrabalık bağlarını güçlendirmeğe gayret etmiş ve akraba ilişkilerine yönelik tavsiyelerde bulunmuştur.

Peygamberimiz (s.a.v), akrabalarla ilişkilerin, her ne olursa olsun, devam ettirilmesini öğütlemiştir. Onlara karşı hep iyilikte bulunulmasını, kaba davranılmamasını söylemiştir. Akrabaları ile ilişkileri güzel olanların Yüce Allah tarafından sevildiğini de belirtmiştir. Peygamberimize bir gün bir adam gelir ve "*Ben akrabalarımı ziyaret ediyorum, ama onlar beni ziyaret etmiyorlar.*" Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v), "*Olsun, sen onları ziyaret etmeye devam ettiğin sürece Allah, sizinledir.*"[8] cevabını verir.

Peygamberimiz (s.a.v), akrabalarını sık sık ziyaret ederdi. Onlara iyilik ve ikramda bulunurdu. Gençlik döneminde ticaretle uğraşırken, yola çıkmadan önce akrabalarını ziyaret eder, dönüşte hediyeler getirirdi. Akrabalar arasında meydana gelen kırgınlıklarda arabuluculuk yapardı. Kús olanlar varsa onları barıştırdı.

Hız. Peygamber'in aile bireyleri diğer toplum bireylerinden farklı değildi. Ancak, onun aile hayatında iyilik ve güzellikler konusunda daha seçkin özellikler de vardı.

Efendimizin ailesinin seçkin özelliklerinden birisi, ailesinde sevinçlerin ve sıkıntıların paylaşılmasıdır.

Dipnotlar:

1] 33/Ahzâb, 21.

- [2] Afzalu'r-Rahman, **H.z. Muhammed Sallallahu Aleyhi Vessellem (Sîret Ansiklopedisi)**, çev.: Yusuf Balcı, İstanbul 1996, c.2, s.262.
- [3] Afzalu'r-Rahman, **a.g.e**, c.1, s.63.
- [4] Asım Köksal, **İslâm Tarihi**, c.1, s.417.
- [5] Afzalu'r-Rahman, **a.g.e**, c.1, s.83.
- [6] Lütfi Şentürk ve Seyfettin Yazıcı, **Diyanet İslâm İlmihâli**, Ankara 1998, s.554.
- [7] İbrahim Canan, **H.z. Peygamberin Sünnetinde Terbiye**, s.176-177.
- [8] Nevevî, **Riyâzu's-Sâlihîn**, çev.: H.Hüsnü Erdem, c.1, s.351.